

1999**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY¹⁾**

z dnia 26 października 2005 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie wykazu stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego i warunków, jakie powinny spełniać osoby zatrudnione na tych stanowiskach oraz prowadzący pojazdy kolejowe

Na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. Nr 86, poz. 789, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 16 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego i warunków, jakie powinny spełniać osoby zatrudnione na tych stanowiskach oraz prowadzący pojazdy kolejowe (Dz. U. Nr 212, poz. 2152 i Nr 218, poz. 2212) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w § 20 uchyla się ust. 3;
- 2) załącznik nr 3 do rozporządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszego rozporządzenia;
- 3) w załączniku nr 4 do rozporządzenia:
 - a) w odniesieniu do stanowisk: „1. Dyspozytor ruchu”, „2. Dyżurny ruchu i stacji”, „3. Manewrowy”, „4. Monter urządzeń sterowania ruchem pociągów”, „5. Monter urządzeń zdalnego sterowania i kontroli dyspozytorskiej”, „7. Maszynista pomocniczych pojazdów kolejowych metra” w części III dotychczasową treść ust. 3 oznacza się jako część IV,

b) w odniesieniu do stanowiska „6. Maszynista pociągu metra”:

— w części I ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wykształcenie — średnie.”,

— w części III dotychczasową treść ust. 3 oznacza się jako część IV;

4) załącznik nr 6 do rozporządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 2 do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. 1. Pracownicy zatrudnieni w dniu 6 października 2004 r. na stanowiskach wymienionych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego i warunków, jakie powinny spełniać osoby zatrudnione na tych stanowiskach oraz prowadzący pojazdy kolejowe — mogą być nadal zatrudnieni na tych stanowiskach bez obowiązku dopełnienia warunków określonych w tym rozporządzeniu, dotyczących wykształcenia, stażu pracy, przygotowania zawodowego i egzaminów kwalifikacyjnych, z zastrzeżeniem § 23—25 rozporządzenia.

2. Prawa kierowania pojazdami kolejowymi wydane przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia według wzoru określonego w załączniku nr 6 do rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1, zachowują ważność. Prawa kierowania pojazdami kolejowymi mogą być wydawane według dotychczasowego wzoru do wyczerpania zapasów.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Infrastruktury: *K. Opawski*

¹⁾ Minister Infrastruktury kieruje działem administracji rządowej — transport, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury (Dz. U. Nr 134, poz. 1429).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 170, poz. 1652 i Nr 203, poz. 1966, z 2004 r. Nr 92, poz. 883, Nr 96, poz. 959, Nr 97, poz. 962 i Nr 173, poz. 1808 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1314, Nr 163, poz. 1362 i Nr 169, poz. 1420.

Załączniki do rozporządzenia Ministra Infrastruktury
z dnia 26 października 2005 r. (poz. 1999)

Załącznik nr 1

WYMAGANIA KWALIFIKACYJNE, RODZAJ, ZAKRES I CZAS TRWANIA PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO
ORAZ ZAKRES PRZEDMIOTOWY EGZAMINU KWALIFIKACYJNEGO NA POSZCZEGÓLNE STANOWISKA
BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z PROWADZENIEM I BEZPIECZEŃSTWEM RUCHU KOLEJOWEGO
ORAZ PROWADZĄCYCH POJAZDY KOLEJOWE

1. Dyżurny ruchu

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie:

- 1) średnie oraz tytuł zawodowy technika albo
- 2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe technika w specjalności związanej z ruchem i przewozami kolejowymi.

2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie — średnie.

2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne:*

1) jednostka organizacyjna pracodawcy:

- a) struktura organizacyjna przedsiębiorstwa; zapoznanie się z zagadnieniami administracyjnymi i wybranymi zagadnieniami pracowniczymi
- b) na technicznym posterunku nastawczym: zapoznanie się z dokumentacją techniczno-ruchową prowadzoną na posterunku; zakres czynności podstawowych i dodatkowych dyżurnego ruchu; zapoznanie się z rodzajami urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz kolejowej łączności przewodowej i bezprzewodowej; zapoznanie się z obsługą przejazdu kolejowego lub przejścia sterowanego z technicznego posterunku nastawczego oraz postępowaniem w razie uszkodzenia urządzeń rogatkowych
- c) zapoznanie się z regulaminem technicznym stacji oraz tymczasowymi regulaminami prowadzenia ruchu w czasie zamknięć torowych
- d) zapoznanie się z budową torów i rozjazdów oraz metodami ich utrzymania i zasadami kontroli ich stanu technicznego; regulaminy obsługi przejazdu lub przejścia kolejowego
- e) zapoznanie się z urządzeniami elektroenergetycznymi na posterunkach ruchu; odłączniki trakcyjne, urządzenia ogrzewania rozjazdów
- f) zasady organizowania i wykonywania przewozów wojskowych transportem kolejowym; ogólne zapoznanie się z rolą i zasadami obrony cywilnej na terenie kolejowych zakładów pracy
- g) zasady organizowania i wykonywania przewozu koleją towarów niebezpiecznych
- h) zasady organizacji międzynarodowych i krajowych przewozów osób i rzeczy; rozkłady jazdy pociągów

Liczba dni dla wariantu:	
A	B
20	28
1	1
8	10
3	4
2	4
1	2
1	1
1	1
3	5

2) dyspozytura — struktura organizacyjna pionu dyspozytorskiego; nadzór dyspozytorski nad ruchem pasażerskim i towarowym; zapoznanie się z zasadami organizacji akcji ratunkowej po wypadku kolejowym; łączność dyspozytorska; współpraca dyspozytora odcinkowego z innymi dyspozyturami i dyżurnymi ruchu	3	5
3) jednostka zajmująca się eksploatacją pojazdów kolejowych	6	10
a) gospodarka pojazdami i drużynami trakcyjnymi	1	1
b) budowa oraz zasady utrzymania i naprawy pojazdów kolejowych	1	2
c) rola i zadania dyspozytury	1	1
d) oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu	1	2
e) próby hamulca zespolonego	2	4
Łącznie:	29	43
2. <i>Szkolenie teoretyczne</i>	nie jest wymagane	według programu pracodawcy
3. <i>Zajęcia próbne</i> — wykonywanie pracy pod nadzorem na stanowisku, na którym kandydat ma być zatrudniony	5	10
Ogółem:	34	53

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) dokonanie zapisów w dokumentacji techniczno-ruchowej podczas występowania usterek w działaniu urządzeń sterowania ruchem kolejowym,
- 2) wypisanie rozkazów pisemnych w zadanych przypadkach,
- 3) dokonanie zapisów w dzienniku ruchu podczas zamknięć torowych,
- 4) opracowanie treści podanych telegramów adresowych,
- 5) przygotowanie drogi przebiegu dla wjazdu, wyjazdu i przejazdu pociągu na podanych urządzeniach sterowania ruchem kolejowym,
- 6) wykonanie czynności należących do zakresu stanowisk nastawniczego i zwrotniczego,
- 7) obsługa mechanicznych i elektrycznych urządzeń rogatkowych z posterunku nastawczego,
- 8) zabezpieczenie przejazdu w przypadku uszkodzenia urządzeń rogatkowych.

2. *Egzamin teoretyczny:*

- 1) część pisemna — opracowanie tematów z zakresu:
 - a) techniki i organizacji ruchu kolejowego,
 - b) sterowania ruchem kolejowym,
- 2) część ustna — znajomość zagadnień z zakresu:
 - a) techniki i organizacji ruchu kolejowego,
 - b) sygnalizacji kolejowej,
 - c) obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności oraz ogólna znajomość:
 - budowy urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności,
 - organizacji i wykonywania wojskowych przewozów transportem kolejowym oraz przewozu kolejną towarów niebezpiecznych,
 - budowy urządzeń zabezpieczenia ruchu na przejazdach kolejowych,
 - budowy toru kolejowego i rozjazdów kolejowych.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

V. Zdanie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko dyżurnego ruchu uprawnia do wykonywania czynności na stanowisku zwrotniczego oraz dodatkowo do obsługi przejazdu kolejowego sterowanego z technicznego posterunku nastawczego.

2. Nastawniczy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne:

1) jednostka organizacyjna pracodawcy:	13 dni
a) na technicznym posterunku nastawczym: zapoznanie się z dokumentacją techniczno-ruchową prowadzoną na posterunku; zakres czynności podstawowych i dodatkowych nastawniczego; zapoznanie z rodzajami urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz kolejowej łączności przewodowej i bezprzewodowej	5 dni
b) zapoznanie z regulaminem technicznym stacji	2 dni
c) zapoznanie się z utrzymaniem i zasadami kontroli stanu technicznego rozjazdów	3 dni
d) zapoznanie się z urządzeniami elektroenergetycznymi na posterunku ruchu	2 dni
e) zapoznanie się z obsługą przejazdu kolejowego lub przejścia sterowanego z technicznego posterunku nastawczego oraz postępowaniem w razie uszkodzenia urządzeń rogatkowych	1 dzień
2) jednostka zajmująca się eksploatacją pojazdów kolejowych — oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu; dokonywanie uproszczonej próby hamulca zespolonego	4 dni
Łącznie:	17 dni

2. Szkolenie teoretyczne — według programu pracodawcy, z tym że kandydaci z:

- 1) tytułem zawodowym technika albo
- 2) dyplomem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe technika w specjalności związanej z ruchem i przewozami kolejowymi nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.

3. Zajęcia próbne — pod nadzorem na stanowisku nastawniczego	5 dni
Ogółem:	22 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. Egzamin praktyczny:

- 1) dokonanie zapisów w dokumentacji techniczno-ruchowej podczas występowania usterek w działaniu urządzeń sterowania ruchem kolejowym,
- 2) założenie zamka trzpieniowego i spony iglicowej,
- 3) przygotowanie drogi przebiegu dla wjazdu, wyjazdu i przejazdu pociągu na wskazanych urządzeniach sterowania ruchem kolejowym,
- 4) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem,
- 5) osłonięcie sygnałami zamkniętego toru szlakowego i stacyjnego,
- 6) odłączenie napędu zwrotnicowego o scentralizowanym sposobie nastawiania i przejścia na ręczne przestawianie zwrotnicy,
- 7) obsługa mechanicznych i elektrycznych urządzeń rogatkowych z posterunku nastawczego,
- 8) zabezpieczenie przejazdu w przypadku uszkodzenia urządzeń rogatkowych.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematów z zakresu:
 - a) techniki ruchu kolejowego,
 - b) sterowania ruchem kolejowym,
- 2) część ustna — znajomość zagadnień z zakresu:
 - a) techniki ruchu kolejowego,

- b) sygnalizacji kolejowej,
- c) obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności,
- d) ogólnej znajomości budowy urządzeń:
 - sterowania ruchem kolejowym i łączności,
 - zabezpieczenia ruchu na przejazdach kolejowych,
 - toru kolejowego i rozjazdów kolejowych.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

V. Zdanie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko nastawniczego uprawnia do wykonywania czynności na stanowisku zwrotniczego oraz dodatkowo do obsługi przejazdu kolejowego sterowanego z technicznego posterunku nastawczego.

3. Zwrotniczy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne:*

1) jednostka organizacyjna pracodawcy:	10 dni
a) na technicznym posterunku nastawczym: zapoznanie się z dokumentacją techniczno-ruchową prowadzoną na posterunku; zakres czynności podstawowych i dodatkowych zwrotniczego; zapoznanie się z rodzajami urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz kolejowej łączności przewodowej i bezprzewodowej	3 dni
b) zapoznanie z regulaminem technicznym stacji	1 dzień
c) zapoznanie się z budową torów i rozjazdów oraz metodami ich utrzymania i zasadami kontroli stanu technicznego; regulaminy obsługi przejazdu kolejowego lub przejścia	3 dni
d) zapoznanie się z urządzeniami elektroenergetycznymi na posterunkach ruchu; odłączniki trakcyjne, urządzenia ogrzewania rozjazdów	2 dni
e) zapoznanie się z obsługą przejazdu kolejowego lub przejścia sterowanego z technicznego posterunku nastawczego oraz postępowaniem w razie uszkodzenia urządzeń rogatkowych	1 dzień

2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy, z tym że kandydaci z:

- 1) tytułem zawodowym technika albo
- 2) dyplomem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe technika nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.

3. *Zajęcia próbne* — wykonywanie czynności zwrotniczego pod nadzorem 3 dni

Ogółem: 13 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) dokonanie zapisów w dokumentacji techniczno-ruchowej podczas występowania usterek w działaniu urządzeń sterowania ruchem kolejowym,
- 2) założenie zamka trzpieniowego i spony iglicowej,
- 3) przygotowanie drogi przebiegu dla wjazdu, wyjazdu i przejazdu pociągu na podanych urządzeniach sterowania ruchem kolejowym,
- 4) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem,
- 5) osłonięcie sygnałami zamkniętego toru szlakowego i stacyjnego,
- 6) obsługa mechanicznych i elektrycznych urządzeń rogatkowych z posterunku nastawczego,
- 7) zabezpieczenie przejazdu w przypadku uszkodzenia urządzeń rogatkowych.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu techniki ruchu kolejowego,
- 2) część ustna — znajomość zagadnień z zakresu:
 - a) techniki ruchu kolejowego,
 - b) sygnalizacji kolejowej,
 - c) obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności,
 - d) ogólnej znajomości budowy:
 - urządzeń zabezpieczenia ruchu na przejazdach kolejowych,
 - toru kolejowego i rozjazdów kolejowych.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

V. Złożenie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko zwrotniczego uprawnia dodatkowo do obsługi przejazdu kolejowego sterowanego z technicznego posterunku nastawczego.

4. Kierownik pociągu:

Kierownik pociągu pasażerskiego i towarowego

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie:

- 1) średnie oraz tytuł zawodowy technika albo
- 2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe technika

w specjalnościach związanych z ekonomiką transportu kolejowego, z ruchem i przewozami kolejowymi.

Tytuł zawodowy technika lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe technika nie są wymagane dla stanowiska kierownika pociągu pasażerskiego.

2. Zawodowy staż pracy — 1 rok pracy na stanowisku konduktora oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe.

2. Zawodowy staż pracy — 1 rok pracy na stanowisku ustawiacza oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne* polegające na zapoznaniu się w jednostce organizacyjnej pracodawcy:

- 1) z regulaminami technicznymi posterunków i odcinków zdalnego prowadzenia ruchu oraz prowadzeniem dokumentacji techniczno-ruchowej, zasadami prowadzenia ruchu pociągów, rodzajami urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności, sygnalizacją kolejową, przygotowywaniem dróg przebiegów dlajazd pociągowych i manewrowych 5 dni
- 2) ze sposobem zestawiania pociągów pasażerskich i towarowych, w tym z ogólnymi zasadami przewozu wagonów z towarami niebezpiecznymi, z przekroczoną skrajnią i wyjątkowo ciężkich oraz z ogólnymi zasadami przewozów wojskowych 2 dni
- 3) z obowiązkami manewrowego oraz nadzorującego i kierującego manewrami, sposobem wykonywania manewrów, sygnałami podawanymi przy manewrach, sprzęganiem i rozprzęganiem taboru, prędkościami jazd manewrowych, manewrami po torach głównych oraz przez przejazdy i przejścia; zabezpieczeniem taboru przed zbiegnięciem, ze stosowaną dokumentacją ruchową w zakresie pracy manewrowej 2 dni
- 4) z rodzajami hamulców, obsługą urządzeń wagonowych, obliczaniem rzeczywistej oraz wymaganej masy hamującej, wykonywaniem szczegółowej i uproszczonej próby hamulca, sygnałami podawanymi przy próbie hamulca 4 dni
- 5) rozkazami pisemnymi i ostrzeżeniami dla drużyn pociągowych, dokumentami pociągowymi, wewnętrznym rozkładem jazdy 2 dni

6) z nadzorem nad prowadzeniem i regulowaniem ruchu pociągów w sytuacjach nadzwyczajnych, organizacją akcji ratunkowej w razie wypadków kolejowych i klęsk żywiołowych	2 dni
7) z prawami i obowiązkami kierownika pociągu wynikającymi z regulaminu pracy, obowiązkami kierownika pociągu z jedno- i wieloosobową obsadą konдукorską, prowadzeniem dokumentacji pociągowej, użytkowaniem urządzeń radiołączności pociągowej, podawaniem i odbieraniem sygnałów kolejowych w zakresie drużyny pociągowej, postępowaniem w razie zagrożenia bezpieczeństwa podróżnych oraz bezpieczeństwa ruchu kolejowego, samodzielnym wykonaniem zahamowania pociągu w kabinie maszynisty, sposobem odłączenia urządzeń energetycznych pojazdu w nagłych przypadkach	5 dni
8) z budową taboru pasażerskiego i towarowego oraz oględzinami technicznymi pociągu pasażerskiego i towarowego	4 dni

Łącznie: 26 dni

3. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy, z tym że kandydaci z:

- 1) tytułem zawodowym technika albo
- 2) dyplomem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe technika w specjalności związanej z ekonomiką transportu kolejowego albo z ruchem i przewozami kolejowymi nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.

4. *Zajęcia próbne* — wykonywanie pod nadzorem czynności kierownika pociągu 3 dni

Ogółem: 29 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego dla kierownika pociągu pasażerskiego i towarowego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) wykonanie pod nadzorem sprzęgania i rozprzęgania wagonów w składzie pociągu,
- 2) wykonanie próby hamulca zespolonego,
- 3) ustalenie długości, masy ogólnej pociągu, rzeczywistej i wymaganej masy hamującej, obliczenie największej dozwolonej prędkości jazdy pociągu (gdy rzeczywista masa hamująca jest mniejsza od wymaganej masy hamującej),
- 4) posługiwanie się wewnętrznym rozkładem jazdy, znajomość geografii sieci kolejowej,
- 5) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem,
- 6) wizualne sprawdzenie stanu technicznego rozjazdów, fazy przekładania zwrotnicy nastawianej ręcznie, sprawdzanie zamknięć nastawczych,
- 7) wypełnianie prowadzonej przez kierownika pociągu dokumentacji związanej z pracą ruchową i obsadą drużyny pociągowej i konдукorskiej,
- 8) prezentacja obsługi wytypowanych urządzeń i wyposażenia wagonów,
- 9) wykonanie wstępnych oględzin technicznych pociągu.

2. *Egzamin teoretyczny:*

- 1) część pisemna — opracowanie tematów z zakresu:
 - a) zasad postępowania w przypadku szczególnych wydarzeń i zagrożenia bezpieczeństwa ruchu kolejowego,
 - b) zasad zestawiania pociągów,
 - c) zasad prowadzenia ruchu pociągów i pracy manewrowej,
 - d) obowiązków jedno- i wieloosobowej drużyny konдукorskiej,
 - e) osłony pociągu zatrzymanego na torze szlakowym,
- 2) część ustna — znajomość:
 - a) obsady i przygotowania pociągów do jazdy,
 - b) sygnalizacji kolejowej,

- c) prowadzenia ruchu pociągów na szlaku bez blokady liniowej, z pól samoczynną i samoczynną blokadą liniową, szczególne sposoby prowadzenia ruchu pociągów,
- d) zezwolenia na wjazd, wyjazd lub przejazd pociągu,
- e) warunków przejazdu pociągu obok semafora, na którym brak sygnału zezwalającego,
- f) powiadamiania drużyn pociągowych — rozkazy pisemne, ostrzeżenia,
- g) zasady wykonywania manewrów,
- h) określania i podziału pociągów, rozkładów jazdy do użytku wewnętrznego i publicznego,
- i) obsługi urządzeń radiołączości kolejowej,
- j) postępowania w razie szczególnych wydarzeń, zagrożenia bezpieczeństwa ruchu i wypadków kolejowych,
- k) przewozów nadzwyczajnych, w tym towarów niebezpiecznych,
- l) obsługi urządzeń wagonów pasażerskich i towarowych,
- m) zasad prowadzenia ruchu pociągów po torze zamkniętym,
- n) postępowania w razie potrzeby osłonięcia sygnałami toru zamkniętego i przeszkody na torze szlakowym,
- o) osłony miejsca robót i zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom zatrudnionym na torze zamkniętym przez kierującego robotami.

IV. Szkolenie i egzamin w zakresie zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy — według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

Uwaga: Kandydat na kierownika pociągu powinien odbywać przygotowanie zawodowe i zdawać egzamin — zgodnie z rodzajem i specyfiką przewozów wykonywanych przez pracodawcę.

Kierownik pociągu gospodarczego i roboczego

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego dla kierownika pociągu gospodarczego i roboczego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne:*

1) jednostka organizacyjna pracodawcy, zapoznanie się z:	8 dni
a) obowiązkami kierownika pociągu gospodarczego i roboczego, w tym: nadzorującego, kierującego i wykonującego manewry, dokumentami prowadzonymi przez drużynę pociągową	1 dzień
b) regulaminami technicznymi posterunków i odcinków zdalnego prowadzenia ruchu, zasadami prowadzenia ruchu pociągów, rodzajami urządzeń sterowania ruchem kolejowym i łączności, sygnalizacją kolejową, przygotowaniem dróg przebiegu dla jazd manewrowych	3 dni
c) zasadami przewozu przesyłek nadzwyczajnych	1 dzień
d) sposobami obsługi urządzeń samowyładowczych w wagonach używanych przy utrzymaniu infrastruktury kolejowej	3 dni
2) jednostka organizacyjna przewoźnika, zapoznanie się:	5 dni
a) ze sposobami zestawiania pociągów towarowych oraz gospodarczych i roboczych, w tym: zasadami przewozu wagonów z towarami niebezpiecznymi oraz przewozów wojskowych	1 dzień
b) ze sposobami przeprowadzania prób hamulca zespolonego	2 dni
c) z hamowaniem pociągu w kabinie maszynisty oraz sposobami odłączania urządzeń energetycznych pojazdu kolejowego w sytuacjach szczególnych	1 dzień
d) z podstawowymi wiadomościami o gospodarce wagonami	1 dzień

Łącznie: 13 dni

2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy, z tym że:
- 1) kandydaci z tytułem zawodowym technika albo
 - 2) dyplomem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe technika w specjalnościach związanych z ruchem i przewozami kolejowymi nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.
3. *Zajęcia próbne* — wykonywanie czynności kierownika pociągu roboczego i gospodarczego pod nadzorem 3 dni
-
- Ogółem: 16 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego dla kierownika pociągu gospodarczego i roboczego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) wykonanie pod nadzorem sprzęgania i rozsprzęgania wagonów towarowych,
- 2) wykonanie próby hamulca zespolonego,
- 3) ustalenie długości, masy ogólnej pociągu, rzeczywistej i wymaganej masy hamującej,
- 4) posługiwanie się wewnętrznym rozkładem jazdy pociągów, znajomość geografii kolejowej,
- 5) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem,
- 6) wzrokowe sprawdzenie stanu technicznego rozjazdów, przełożenie zwrotnicy przy użyciu przeciwwagi,
- 7) wypełnienie prowadzonej przez kierownika pociągu gospodarczego i roboczego dokumentacji pociągowej,
- 8) obsługa wskazanego urządzenia samowyładowczego wagonu,
- 9) zabezpieczenie pękniętej szyny.

2. *Egzamin teoretyczny:*

- 1) część pisemna — opracowanie tematów z zakresu pracy i obowiązków kierownika pociągu gospodarczego i roboczego,
- 2) część ustna — znajomość zagadnień:
 - a) techniki ruchu kolejowego,
 - b) sygnalizacji kolejowej,
 - c) prowadzenia dokumentów pociągowych,
 - d) łączności bezprzewodowej,
 - e) zestawiania pociągów gospodarczych i roboczych,
 - f) obsługi urządzeń samowyładowczych wagonów,
 - g) osłony miejsca robót i zasad zapewnienia bezpieczeństwa pracowników przez kierującego robotami,
 - h) ogólnej znajomości przewozu:
 - wagonów z towarami niebezpiecznymi,
 - przesyłek nadzwyczajnych.

IV. Szkolenie i egzamin w zakresie zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy — według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

5. Ustawiacz

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie — średnie.
2. Zawodowy staż pracy — 1 rok pracy w zespole manewrowym oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — 3 lata w zespole manewrowym oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne:*

1) jednostka organizacyjna zatrudniająca pracownika:	5 dni
a) zakres czynności podstawowych i dodatkowych ustawiacza	2 dni
b) zakres czynności kierownika pociągu pasażerskiego i towarowego	2 dni
c) zapoznanie z regulaminem pracy manewrowej	1 dzień
2) jednostka organizacyjna pasażerska lub towarowa	6 dni
a) zapoznanie się z organizacją ruchu	1 dzień
b) gospodarka wagonami pasażerskimi/towarowymi	2 dni
c) przewozy nadzwyczajne, w tym towary niebezpieczne	2 dni
d) obsługa punktów technologicznych, ładunkowych	1 dzień
3) jednostka taboru	4 dni
a) oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu	2 dni
b) próby hamulca zespolonego	2 dni

Łącznie: 15 dni

2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy

3. *Zajęcia próbne* — pod nadzorem na stanowisku ustawiacza 10 dni

Ogółem: 25 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) wykonanie pod nadzorem określonej czynności manewrowej,
- 2) wykonanie wstępnych oględzin technicznych składu pociągu,
- 3) wykonanie próby hamulca zespolonego,
- 4) przyjęcie i zdanie wagonu w punkcie zdawczo-odbiorczym.

2. *Egzamin teoretyczny:*

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu:
 - a) organizacji i techniki ruchu kolejowego,
 - b) zagadnień handlowo-przewozowych,
 - c) przewozu towarów niebezpiecznych,
- 2) część ustna — znajomość:
 - a) organizacji i techniki ruchu kolejowego,
 - b) sygnalizacji kolejowej,
 - c) zagadnień handlowo-przewozowych.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

Uwaga:

- Kandydat na ustawiacza powinien odbywać przygotowanie zawodowe i zdawać egzamin zgodnie z rodzajem i specyfiką przewozów wykonywanych przez pracodawcę.
- Zdanie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko ustawiacza uprawnia do wykonywania czynności na stanowisku manewrowego.

6. Manewrowy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne:*

1) jednostka organizacyjna zatrudniająca pracownika:	12 dni
a) zakres czynności podstawowych i dodatkowych manewrowego, poznanie ręcznych urządzeń sterowania ruchem kolejowym oraz kolejowej łączności przewodowej i bezprzewodowej	4 dni
b) zadania i obowiązki drużyny manewrowej, wykonywanie czynności manewrowych	4 dni
c) zapoznanie z regulaminem pracy manewrowej	2 dni
d) zapoznanie z budową torów i rozjazdów	2 dni
2) jednostka pasażerska lub towarowa — ogólne zapoznanie z organizacją ruchu i zasadami gospodarki wagonami	4 dni
3) jednostka taboru:	6 dni
a) budowa wagonu	2 dni
b) oględziny techniczne wagonów w składzie pociągu	2 dni
c) uproszczona próba hamulca zespolonego	2 dni

Łącznie: 22 dni

2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy

3. *Zajęcia próbne* — wykonywanie czynności manewrowego pod nadzorem 14 dni

Ogółem: 36 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) wykonanie pod nadzorem określonej czynności manewrowej,
- 2) założenie zamka trzpieniowego i spony iglicowej,
- 3) przygotowanie drogi przebiegu dla jazdy manewrowej, przy urządzeniach sterowania ruchem kolejowym przystosowanych do ręcznego przestawiania zwrotnic,
- 4) zabezpieczenie taboru przed zbiegnięciem,
- 5) wykonanie uproszczonej próby hamulca zespolonego.

2. *Egzamin teoretyczny:*

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu techniki ruchu kolejowego,
- 2) część ustna — znajomość zagadnień z zakresu:
 - a) techniki ruchu kolejowego,
 - b) sygnalizacji kolejowej,
 - c) obsługi urządzeń sterowania ruchem kolejowym w zakresie prowadzenia manewrów.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

Uwaga: Kandydat na manewrowego powinien odbywać przygotowanie zawodowe i zdawać egzamin zgodnie z rodzajem i specyfiką przewozów wykonywanych przez pracodawcę.

7. **Rewident taboru**

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie:

- 1) średnie oraz tytuł zawodowy technika albo
- 2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe technika w specjalności mechanicznej lub elektrycznej.

2. Zawodowy staż pracy — 1 rok oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie:

- 1) zasadnicze zawodowe oraz tytuł zawodowy robotnika wykwalifikowanego albo
- 2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe na poziomie zasadniczym w specjalnościach mechanicznej lub elektrycznej.

2. Zawodowy staż pracy — 2 lata oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne w:*

jednostce taboru — praca przy:

a) naprawie i utrzymaniu elektrycznych zespołów trakcyjnych i autobusów szynowych	90 dni
b) naprawie i utrzymaniu wagonów osobowych	120 dni
c) naprawie i utrzymaniu wagonów towarowych	90 dni

Łącznie: 300 dni

2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy, z tym że:

- 1) kandydaci z tytułem zawodowym technika albo
- 2) dyplomem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe technika w specjalnościach mechanicznej lub elektrycznej nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.

3. *Zajęcia próbne* — wykonywanie czynności rewidenta taboru pod nadzorem przy:

1) elektrycznych zespołach trakcyjnych i autobusach szynowych	14 dni
2) wagonach osobowych	10 dni
3) wagonach towarowych	18 dni

Ogółem: 342 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) wykonanie oględzin technicznych składu: pociągu złożonego z elektrycznych zespołów trakcyjnych i autobusów szynowych, wagonów pociągu osobowego, wagonów pociągu towarowego oraz wymaganej próby hamulca,
- 2) wybranie z przygotowanej grupy wagonów — wagonów spełniających warunki kursowania w komunikacji międzynarodowej.

2. *Egzamin teoretyczny:*

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu konstrukcji urządzeń hamulcowych elektrycznych zespołów trakcyjnych, autobusów szynowych, wagonów osobowych lub towarowych, wykonywanie oględzin technicznych ze wskazaniem usterek i uszkodzeń w podwoziu i częściach biegowych,
- 2) część ustna — znajomość:
 - a) konstrukcji eksploatowanych elektrycznych zespołów trakcyjnych, autobusów szynowych, wagonów osobowych i towarowych,
 - b) podstaw elektrotechniki, maszyn i urządzeń elektrycznych,
 - c) stosowanych systemów ogrzewania, oświetlenia oraz rozwiązań klimatyzacji wagonów osobowych,
 - d) warunków technicznych dopuszczenia taboru do ruchu krajowego i międzynarodowego,
 - e) zasad utrzymania maźnic osiowych oraz zapobiegania grzaniu się czopów osiowych i zawieszenia silników trakcyjnych,
 - f) konstrukcyjnych rozwiązań układów hamulcowych, działania oraz utrzymania urządzeń pneumatycznych w taborze kolejowym,

- g) organizacji napraw i przeglądów okresowych i kontrolnych w taborze kolejowym,
- h) postępowania w przypadku stwierdzenia usterek lub uszkodzeń w taborze kolejowym zagrażających bezpieczeństwu ruchu,
- i) wymogów dotyczących mycia, czyszczenia, odkażania, dezynsekcji taboru,
- j) rodzajów serii i numeracji taboru,
- k) wymiarów skrajni budowli, taboru oraz skrajni ładunkowej krajowej i międzynarodowej,
- l) zasad przewozu towarów niebezpiecznych, postępowania w przypadku wykrycia ulatniania lub wycieku substancji trujących i toksycznych,
- m) sygnałów i wskaźników kolejowych,
- n) warunków włączania wagonów osobowych i towarowych do pociągów,
- o) zasad zestawiania pociągów pasażerskich i towarowych,
- p) zabezpieczania taboru przed zbiegnięciem,
- r) zasad postępowania w razie szczególnych wydarzeń, zagrożenia bezpieczeństwa ruchu i wypadków kolejowych,
- s) dokumentacji związanej z przygotowaniem i przyjmowaniem pociągu oraz jej prowadzenia,
- t) gospodarki taborem kolejowym w komunikacji krajowej i międzynarodowej,
- u) zasad ochrony przeciwpożarowej.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

Uwaga: Kandydat na rewidenta taboru powinien odbywać przygotowanie zawodowe i zdawać egzamin zgodnie z rodzajem i specyfiką przewozów wykonywanych przez pracodawcę.

8. Automatyk

Automatyk sterowania ruchem kolejowym:

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu.

1. Wykształcenie:

- 1) średnie oraz tytuł zawodowy technika albo
- 2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe technika lub
- 3) zasadnicze zawodowe oraz tytuł robotnika wykwalifikowanego albo
- 4) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe na poziomie zasadniczym w specjalności związanej ze sterowaniem ruchem kolejowym lub o specjalnościach: mechanicznej, elektrycznej, elektrotechnicznej, elektronicznej lub teletechnicznej.

2. Zawodowy staż pracy — 1 rok na stanowiskach związanych z urządzeniami sterowania ruchem kolejowym albo wymagających kwalifikacji zawodowych w specjalnościach: mechanicznej, elektrycznej, elektrotechnicznej, elektronicznej lub teletechnicznej — przy naprawie i utrzymaniu urządzeń sterowania ruchem kolejowym, zwanych dalej „urządzeniami srk”, oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego.

- 1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne* — według programu pracodawcy.
- 2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy, z tym że kandydaci z:
 - 1) tytułem zawodowym technik albo
 - 2) dyplomem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe technika w specjalności związanej ze sterowaniem ruchem kolejowym nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego.

1. *Egzamin praktyczny* — umiejętność wykonywania prac przy urządzeniach zewnętrznych i wewnętrznych srk:

- 1) zmontowanie wyznaczonego urządzenia lub jego zespołu,
- 2) zdemontowanie wyznaczonego urządzenia lub jego zespołu,
- 3) regulacja wyznaczonego urządzenia lub jego części składowej,
- 4) wykonanie wyznaczonych zabiegów obsługi technicznej,
- 5) wykonanie wyznaczonych pomiarów przy użyciu mierników i sprawdzianów,
- 6) ustalenie i usunięcie symulowanych niesprawności w urządzeniach srk,
- 7) wykonanie czynności poprzedzających przystąpienie do prac w czynnych urządzeniach srk, polegających na dokonaniu zapisu w książce kontroli urządzeń srk, z uwzględnieniem zakresu robót, konieczności wprowadzenia obostrzonych zasad prowadzenia ruchu oraz sposobu ostrzegania pracujących monterów przez obsługujących urządzenia.

2. *Egzamin teoretyczny*:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu prac i obowiązków automatyka sterowania ruchem kolejowym,
- 2) część ustna — znajomość:
 - a) budowy, działania, utrzymania i obsługi urządzeń srk,
 - b) technologii montażu poszczególnych zespołów i podzespołów urządzeń srk, czytania schematów blokowych i szczegółowych,
 - c) ogólna znajomość:
 - zasad sporządzania dokumentacji eksploatacyjnej urządzeń srk na posterunku ruchu,
 - sygnalizacji kolejowej,
 - działania i obsługi przewodowej i radiowej łączności kolejowej,
 - podstawowych zasadach techniki i organizacji ruchu pociągów i manewrów,
 - regulaminów technicznych stacji,
 - dokumentacji znajdującej się na posterunku ruchu dotyczącej regulaminowych działań pracowników kolejowych różnych specjalności.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

Automatyka aparatury sterowania ruchem kolejowym (prace na torach czynnych może wykonywać pod nadzorem):

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie:

- 1) średnie oraz tytuł zawodowy technika albo
- 2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe technika lub
- 3) zasadnicze zawodowe oraz tytuł robotnika wykwalifikowanego albo
- 4) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe na poziomie zasadniczym w specjalności związanej ze sterowaniem ruchem kolejowym lub w specjalnościach: mechanicznej, elektrycznej, elektrotechnicznej, elektronicznej lub teletechnicznej.

2. Zawodowy staż pracy — 1,5 roku na stanowiskach związanych z urządzeniami sterowania ruchem kolejowym albo wymagających kwalifikacji zawodowych w specjalnościach: mechanicznej, elektrycznej, elektrotechnicznej, elektronicznej lub teletechnicznej — przy naprawie i utrzymaniu urządzeń sterowania ruchem kolejowym, zwanych dalej „urządzeniami srk”, oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego.

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne* — według programu pracodawcy.
2. Szkolenie teoretyczne — według programu pracodawcy, z tym że kandydaci z:
 - 1) wykształceniem średnim oraz tytułem zawodowym technika albo
 - 2) dyplomem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe technika w specjalności związanej ze sterowaniem ruchem kolejowym nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego.

1. *Egzamin praktyczny* — umiejętność wykonywania prac przy urządzeniach zewnętrznych i wewnętrznych srk:
 - 1) zmontowanie wyznaczonego urządzenia lub jego zespołu,
 - 2) zdemontowanie wyznaczonego urządzenia lub jego zespołu,
 - 3) regulacja wyznaczonego urządzenia lub jego części składowej,
 - 4) wykonanie wyznaczonych zabiegów obsługi technicznej,
 - 5) wykonanie wyznaczonych pomiarów przy użyciu mierników i sprawdzianów,
 - 6) ustalenie i usunięcie symulowanych niesprawności w urządzeniach srk,
 - 7) wykonanie czynności poprzedzających przystąpienie do prac w czynnych urządzeniach srk, polegających na dokonaniu zapisu w książce kontroli urządzeń srk, z uwzględnieniem zakresu robót, konieczności wprowadzenia obostrzonych zasad prowadzenia ruchu oraz sposobu ostrzegania pracujących monterów przez obsługujących urządzenia.
2. *Egzamin teoretyczny*:
 - 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu prac i obowiązków automatyka sterowania ruchem kolejowym,
 - 2) część ustna — znajomość:
 - a) budowy, działania, utrzymania i obsługi urządzeń srk,
 - b) technologii montażu poszczególnych zespołów i podzespołów urządzeń srk, czytania schematów blokowych i szczegółowych,
 - c) ogólna znajomość:
 - zasad sporządzania dokumentacji eksploatacyjnej urządzeń srk na posterunku ruchu,
 - sygnalizacji kolejowej,
 - działania i obsługi przewodowej i radiowej łączności kolejowej,
 - podstawowych zasad techniki i organizacji ruchu pociągów i manewrów,
 - regulaminów technicznych stacji,
 - dokumentacji znajdującej się na posterunku ruchu dotyczącej regulaminowych działań pracowników kolejowych różnych specjalności.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

9. Toromistrz

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu.

Wariant A

1. Wykształcenie:
 - 1) średnie oraz tytuł zawodowy technika albo
 - 2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe technika w specjalnościach związanych z budową i utrzymaniem nawierzchni kolejowej lub budownictwem lądowym.
2. Zawodowy staż pracy — 1 rok przy naprawach i utrzymaniu drogi kolejowej oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie:

- 1) zasadnicze zawodowe oraz tytuł zawodowy robotnika wykwalifikowanego albo
 - 2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe na poziomie zasadniczym w specjalnościach związanych z budową i utrzymaniem nawierzchni kolejowej lub budownictwem lądowym.
2. Zawodowy staż pracy — 3 lata przy naprawach i utrzymaniu drogi kolejowej oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego.

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne* — na wyznaczonych odcinkach linii kolejowych — według programu pracodawcy.
2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy, z tym że kandydaci z:
 - 1) tytułem zawodowym technika lub
 - 2) dyplomem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe technika w specjalnościach związanych z budową i utrzymaniem nawierzchni kolejowej lub budownictwem lądowym nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.
3. *Zajęcia próbne* — wykonywanie czynności toromistrza pod nadzorem 24 dni.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego.

1. *Egzamin praktyczny* — umiejętność wykonania prac:

- 1) wytyczenie rozjazdu w terenie,
- 2) zniwelowanie toru lub terenu przy pomocy niwelatora lub sprzętu pomocniczego,
- 3) wykonanie badań bezpośrednich toru,
- 4) dokonanie pomiaru strzałek łuku,
- 5) wykonanie technicznych badań rozjazdu,
- 6) dokonanie odczytu z planu schematycznego stacji oraz odczytu na rysunku technicznym,
- 7) osłonięcie sygnałami przeszkody na torze oraz miejsca ograniczenia szybkości ruchu pociągów na torze,
- 8) wykonanie odręcznego szkicu obiektu,
- 9) opracowanie harmonogramu robót przy wymianie rozjazdu, regulacji toru w planie i profilu; regulacja naprężeń w torze bezстыkowym metodą swobodnej regulacji naprężeń,
- 10) sporządzenie wykresu pełzania toków szynowych toru bezстыkowego.

2. *Egzamin teoretyczny*:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu:
 - a) pracy i obowiązków toromistrza,
 - b) zasad tyczenia osi torów i rozjazdów,
 - c) zasad niwelacji toru i terenu,
 - d) zasad budowy toru kolejowego,
 - e) organizacji robót torowych,
 - f) analizy zmian stanu naprężeń w tokach szynowych,
 - g) regulacji naprężeń w torze bezстыkowym,
 - h) naprawy pękniętej szyny w torze bezстыkowym,
- 2) część ustna — znajomość:
 - a) zasad tyczenia osi torów i rozjazdów,
 - b) zasad niwelowania torów i terenu, dokonywania stosownych pomiarów i obliczania strzałek łuków,
 - c) zasad dokonywania kontroli stanu torów, rozjazdów i budowli kolejowych oraz związanych z tym pomiarów,

- d) zasad osłaniania sygnałami i prowadzenia robót związanych z budową i utrzymaniem podtorza i nawierzchni budowli i urządzeń kolejowych,
- e) budowy i działania sprzętu i maszyn oraz ręcznych narzędzi do robót torowych,
- f) budowy, zasad działania i napraw rozjazdów kolejowych,
- g) zasad budowy i utrzymania torów bezстыkowych,
- h) zagadnień spawalnictwa szyn i rozjazdów,
- i) zasad dokonywania odbioru robót nawierzchniowych,
- j) zasad dokonywania badań defektoskopowych,
- k) zasad i kryteriów określania stopnia zużycia i przydatności elementów nawierzchni kolejowej,
- l) zasad i zakresu przygotowania kolei do pracy w warunkach zimowych,
- m) budowy i utrzymania urządzeń ogrzewania rozjazdów kolejowych,
- n) sygnalizacji kolejowej i techniki ruchu,
- o) budowy, zasad działania i obsługi urządzeń sterowania ruchem i łączności kolejowej,
- p) zasad ochrony przeciwpożarowej oraz postępowania się sprzętem przeciwpożarowym,
- r) zasad postępowania w razie wypadku kolejowego oraz uszkodzenia toru, podtorza, budowli i urządzeń kolejowych, zagrażającego bezpieczeństwu ruchu,
- s) sposobów udzielania pierwszej pomocy w razie wypadków z ludźmi lub nagłych zachorowań,
- t) zasad składowania elementów nawierzchni kolejowej,
- u) wykorzystania komputerowych systemów wspomagających decyzje przy ocenie stanu technicznego nawierzchni.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

V. Zdanie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko toromistrza uprawnia do wykonywania czynności na stanowisku dróżnika obchodowego.

10. Mostowniczy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie:

- 1) średnie oraz tytuł zawodowy technika albo
- 2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe technika w specjalności związanej z budową i utrzymaniem dróg i mostów nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.

2. Zawodowy staż pracy — 5 lat przy utrzymaniu obiektów inżynierskich oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

- 1. Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne — według programu pracodawcy.
- 2. Szkolenie teoretyczne — według programu pracodawcy, z tym że kandydaci z tytułem zawodowym — technik o specjalności związanej z budową i utrzymaniem dróg i mostów nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego.

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) wmontowanie konstrukcji odcciążającej,
- 2) wymiana mostownic,
- 3) utrzymanie łożysk.

2. *Egzamin teoretyczny:*

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu zadań i obowiązków mostowniczego,
- 2) część ustna — znajomość:
 - a) budowy toru kolejowego na obiektach inżynierskich,

- b) rodzajów obiektów inżynierskich, ich elementów konstrukcyjnych i pracy tych elementów, materiałów i narzędzi stosowanych do naprawy obiektów inżynierskich,
- c) zasad dokonywania przeglądów obiektów inżynierskich i wykrywania nieprawidłowości,
- d) organizowania i prowadzenia robót związanych z utrzymaniem i naprawą obiektów inżynierskich,
- e) zasad kierowania grupą roboczą wykonującą roboty na torze i w sąsiedztwie czynnych torów kolejowych oraz w innych trudnych warunkach realizacji robót,
- f) zasad postępowania w przypadku stwierdzenia zagrożeń bezpieczeństwa ruchu kolejowego,
- g) techniki ruchu, sygnalizacji kolejowej i zasad posługiwania się urządzeniami łączności,
- h) zasad ochrony przeciwpożarowej oraz posługiwania się sprzętem przeciwpożarowym.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

11. Dróżnik obchodowy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie — zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — 1 rok pracy przy robotach torowych.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne* — na odcinkach linii kolejowych według programu pracodawcy.
2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy, z tym że kandydaci z:
 - 1) tytułem zawodowym technika lub dyplomem potwierdzającym kwalifikacje albo
 - 2) dyplomem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe technikaw specjalności związanej z budową i utrzymaniem dróg kolejowych nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) określenie stanu szyn, podkładów, złączy, podsypki,
- 2) dokonanie pomiaru podstawowych parametrów toru — prześwitu i przechyłu,
- 3) osłonięcie sygnałami przeszkody na torze i miejsca ograniczenia prędkości,
- 4) zabezpieczenie pękniętej szyny w torze,
- 5) dokonanie oględzin stanu zamknięć zwrotnicowych w rozjeździe,
- 6) dokonanie oględzin wybranego obiektu inżynierskiego.

2. *Egzamin teoretyczny:*

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu zadań i obowiązków dróżnika obchodowego,
- 2) część ustna — znajomość:
 - a) obowiązków dróżnika obchodowego,
 - b) sygnalizacji kolejowej i techniki ruchu kolejowego w zakresie obowiązków dróżnika obchodowego,
 - c) zasad budowy toru kolejowego, elementów składowych nawierzchni kolejowej, podtorza oraz zasad wykonywania podstawowych robót związanych z utrzymaniem nawierzchni i podtorza,
 - d) posługiwania się ręcznymi narzędziami do robót torowych,
 - e) podstawowych wiadomości dotyczących toru bezстыkowego, ze szczególnym uwzględnieniem zasad pracy w wysokich temperaturach,
 - f) podstawowych wiadomości dotyczących badań defektoskopowych oraz zasad oznaczania i sposobu postępowania z szynami, w których wykryto wady,
 - g) budowy, części składowych i zasad działania rozjazdów i skrzyżowań torów,
 - h) konstrukcji nawierzchni na obiektach inżynierskich i przejazdach kolejowych,

- i) zasad postępowania w razie wypadku na torach lub przejazdach kolejowych oraz uszkodzenia torów, budowli i urządzeń kolejowych,
- j) zasad postępowania w przypadku zerwania linii wysokiego napięcia lub uszkodzenia urządzeń sieci trakcyjnej,
- k) zasad działania w trudnych warunkach zimowych,
- l) zasad postępowania się narzędziami do usuwania lodu i śniegu z urządzeń kolejowych.

IV. Szkolenie i egzamin w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy — według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

12. Dróżnik przejazdowy

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

1. Wykształcenie: zasadnicze zawodowe.
2. Zawodowy staż pracy — odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne w jednostce organizacyjnej zatrudniającej pracownika:*

1) zapoznanie z regulaminem obsługi przejazdu lub przejścia	1 dzień
2) zapoznanie z obowiązkami dróżnika przejazdowego i dokumentacją służbową prowadzoną na przejeździe	2 dni
3) zapoznanie z obsługą rogatkowych urządzeń mechanicznych i elektrycznych i obsługą urządzeń łączności	1 dzień
4) postępowanie w razie uszkodzenia urządzeń rogatkowych	1 dzień
5) poznanie zasad obserwacji przejeżdżającego pociągu	1 dzień
6) zapoznanie ze sposobami: ostony przeszkody i ograniczenia prędkości jazdy pociągów na torach szlakowych i stacyjnych	1 dzień

Łącznie: 7 dni

2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy, z tym że kandydaci z:

- 1) tytułem zawodowym technika lub
- 2) dyplomem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe technika w specjalności związanych z ruchem i przewozami kolejowymi lub budową i utrzymaniem dróg kolejowych nie podlegają szkoleniu teoretycznemu.

3. *Zajęcia próbne* — wykonywanie czynności dróżnika przejazdowego pod nadzorem 3 dni

Ogółem: 10 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny* — umiejętność wykonywania prac:

- 1) obsługa mechanicznych i elektrycznych urządzeń rogatkowych,
- 2) zabezpieczenie przejazdu w przypadku uszkodzenia urządzeń rogatkowych,
- 3) przyjęcie i potwierdzenie informacji o odjeździe pociągu na szlaku jedno- i wielotorowym,
- 4) ostonięcie sygnałami przeszkody na torach kolejowych,
- 5) ostonięcie sygnałami miejsca ograniczenia prędkości pociągów,
- 6) zabezpieczenie pękniętej szyny.

2. *Egzamin teoretyczny:*

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu zadań i obowiązków dróżnika przejazdowego,
- 2) część ustna — znajomość:
 - a) obowiązków dróżnika przejazdowego,
 - b) techniki ruchu kolejowego,

- c) sygnalizacji kolejowej,
- d) budowy i obsługi urządzeń zabezpieczenia ruchu kolejowego na przejazdach strzeżonych,
- e) zasad przygotowania kolei do pracy w warunkach zimowych,
- f) budowy toru kolejowego i nawierzchni kolejowej oraz podstawowych prac związanych z utrzymaniem torów i nawierzchni przejazdu,
- g) przewozu wagonów z towarami niebezpiecznymi oraz przewozu przesyłek nadzwyczajnych.

IV. Szkolenie i egzamin w zakresie zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy — według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

13. Pomocnik maszynisty pojazdu trakcyjnego

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie:

- 1) średnie oraz tytuł zawodowy technika albo
- 2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe technika w specjalnościach mechanicznej, elektrycznej lub elektrotechnicznej, związanej z rodzajem trakcji.

2. Zawodowy staż pracy — 3 miesiące przy naprawie i utrzymaniu pojazdów kolejowych odpowiedniej trakcji.

Wariant B

1. Wykształcenie:

- 1) średnie oraz tytuł zawodowy technika albo
- 2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe technika lub
- 3) zasadnicze zawodowe oraz tytuł robotnika wykwalifikowanego albo
- 4) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe na poziomie zasadniczym w specjalnościach mechanicznej lub elektrycznej.

2. Zawodowy staż pracy — 3 miesiące przy naprawie i utrzymaniu pojazdów kolejowych odpowiedniej trakcji.

Wariant C

Złożony egzamin kwalifikacyjny na stanowisko pomocnika maszynisty w innym rodzaju trakcji oraz zawodowy staż pracy — co najmniej 6 miesięcy na stanowisku pomocnika maszynisty w innym rodzaju trakcji oraz odbycie przygotowania zawodowego określonego w tabeli dla wariantu C.

Wariant D

Złożony egzamin kwalifikacyjny na kierowcę lokomotywy spalinowej do 300 KM oraz zawodowy staż pracy — co najmniej 1 rok w charakterze kierowcy lokomotywy spalinowej do 300 KM oraz odbycie przygotowania zawodowego określonego w tabeli dla wariantu D.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne — jednostka organizacyjna zatrudniająca pracownika:*

- 1) praca przy naprawie i utrzymaniu spalinowych pojazdów trakcyjnych
- 2) praca przy naprawie i utrzymaniu elektrycznych pojazdów trakcyjnych
- 3) praca przy naprawie i utrzymaniu parowych pojazdów trakcyjnych

Ilość dni dla wariantu			
A	B	C	D
10*	40*	30*	14*
10*	40*	30*	30*
10*	40*	30*	14*

- 4) zatrudnienie w charakterze pracownika szkolonego (pod nadzorem):
- przy czynnościach pomocnika maszynisty spalinowych pojazdów trakcyjnych
 - przy czynnościach pomocnika maszynisty elektrycznych pojazdów trakcyjnych
 - przy czynnościach pomocnika maszynisty parowych pojazdów trakcyjnych
 - przy czynnościach rewidenta taboru

15*	15*	15*	7*
15*	15*	15*	14*
15*	15*	15*	7*
10	10	—	5
Łącznie:			
35*	65*	45*	26* 49*

2. *Szkolenie teoretyczne* — dla wariantu A nie przewiduje się, a dla pozostałych wariantów według odrębnego programu nauczania

3. *Zajęcia próbne* — pod nadzorem:

- na stanowisku pomocnika maszynisty spalinowych pojazdów trakcyjnych
- na stanowisku pomocnika maszynisty elektrycznych pojazdów trakcyjnych
- na stanowisku pomocnika maszynisty parowych pojazdów trakcyjnych

Liczba dni dla wariantu			
A	B	C	D
15*	30*	30*	15*
15*	30*	30*	30*
15*	30*	30*	15*
Ogółem:			
50*	95*	75*	41* 79*

* Dotyczy rodzaju trakcji, na którą kandydat jest szkolony.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny* — umiejętność wykonywania:

- czynności przygotowania pojazdu trakcyjnego do pracy i zdania pojazdu trakcyjnego po zakończeniu pracy,
- czynności pomocnika maszynisty podczas prowadzenia pociągu i innych prac,
- lokalizowania, wykrywania i usuwania przyczyn wadliwej pracy pojazdu trakcyjnego lub podzespołu,
- wstępnych oględzin technicznych pociągu i obsługi hamulców.

2. *Egzamin teoretyczny*:

- część pisemna — opracowanie tematu z zakresu konstrukcji i obsługi pojazdu trakcyjnego oraz hamulców,
- część ustna — znajomość:
 - konstrukcji pojazdów trakcyjnych i ich podzespołów w zakresie niezbędnym do wykonywania pracy na tym stanowisku,
 - przygotowania pojazdów trakcyjnych do i po pracy,
 - obsługi pojazdów trakcyjnych,
 - podstaw elektrotechniki, miernictwa i materiałoznawstwa, w zakresie niezbędnym do wykonywania pracy na tym stanowisku,
 - sposobów wykrywania i usuwania określonych usterek pojazdu trakcyjnego lub podzespołu,
 - zasad działania i obsługi hamulców kolejowych, wstępnych oględzin technicznych oraz przeprowadzania prób hamulców pociągów,
 - sygnalizacji i organizacji ruchu kolejowego,
 - metod bezpiecznej pracy przy urządzeniach elektrycznych.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

V. Uwaga: W przypadku potrzeby przeprowadzenia cyklu jednoczesnego szkolenia na stanowisko pomocnika maszynisty dwóch rodzajów trakcji:

- 1) całkowity okres szkolenia jest sumą okresów dotyczących zawodowego stażu i szkolenia praktycznego na pojazdach kolejowych tych rodzajów trakcji,
- 2) obowiązuje pełny zakres części III — egzamin kwalifikacyjny dla każdego rodzaju trakcji,
- 3) obowiązuje odbycie zajęć próbnych dla każdego rodzaju trakcji w okresach przewidzianych w programie przygotowania zawodowego.

14. Maszynista pojazdu trakcyjnego

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Złożony egzamin kwalifikacyjny na stanowisko pomocnika maszynisty pojazdu trakcyjnego.
2. Zawodowy staż pracy — 1 rok na stanowisku pomocnika maszynisty pojazdu trakcyjnego i przejechanie w tym czasie:
 - 1) 15 tys. km w trakcji elektrycznej,
 - 2) 10 tys. km w trakcji spalinowej,
 - 3) 5 tys. km w trakcji parowej
 — w zależności od rodzaju trakcji, na którą kandydat jest szkolony.

Wariant B

1. Złożony egzamin kwalifikacyjny na stanowisko maszynisty w innym rodzaju trakcji.
2. Zawodowy staż pracy — co najmniej 1 rok na stanowisku maszynisty pojazdu trakcyjnego w tym rodzaju trakcji oraz co najmniej 30 dni pracy przy naprawie i utrzymaniu pojazdów trakcyjnych, o których prawo kierowania kandydat się ubiega.

Wariant C

1. Wykształcenie:
 - 1) średnie i tytuł zawodowy technika albo
 - 2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe technika w specjalności mechanicznej lub elektrycznej (elektrotechnicznej).
2. Zawodowy staż pracy — 6 miesięcy na stanowisku pomocnika maszynisty odpowiedniego rodzaju trakcji.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne — jednostka zatrudniająca pracownika:*

- 1) praca przy naprawie i utrzymaniu elektrycznych pojazdów trakcyjnych
- 2) praca przy naprawie i utrzymaniu spalinowych pojazdów trakcyjnych
- 3) praca przy naprawie i utrzymaniu parowych pojazdów trakcyjnych
- 4) praca w charakterze pracownika szkolonego (pod nadzorem):
 - a) przy czynnościach pomocnika maszynisty elektrycznych pojazdów trakcyjnych
 - b) przy czynnościach pomocnika maszynisty spalinowych pojazdów trakcyjnych
 - c) przy czynnościach pomocnika maszynisty parowych pojazdów trakcyjnych
- 5) praca na stanowisku pomocnika maszynisty w rodzaju trakcji, na którą kandydat jest szkolony

Liczba dni dla wariantu:		
A	B	C
—	30*	—
—	30*	—
—	30*	—
—	15*	—
—	15*	—
—	15*	—
—	50*	—

- 6) zatrudnienie w charakterze pracownika szkolonego (pod nadzorem):
- przy czynnościach maszynisty elektrycznych pojazdów trakcyjnych
 - przy czynnościach maszynisty spalinowych pojazdów trakcyjnych
 - przy czynnościach maszynisty parowych pojazdów trakcyjnych

Łącznie:

15*	—	20*
15*	—	20*
—	15*	20*
15*	95* 110*	20*

2. *Szkolenie teoretyczne* — dla wariantu A i B według odrębnego programu nauczania; dla wariantu C nie jest wymagane.

3. *Zajęcia próbne* — wykonywanie czynności pod nadzorem:

- na stanowisku maszynisty elektrycznych pojazdów trakcyjnych
- na stanowisku maszynisty spalinowych pojazdów trakcyjnych
- na stanowisku maszynisty parowych pojazdów trakcyjnych

Ogółem:

Liczba dni dla wariantu:		
A	B	C
20*	30*	20*
20*	30*	20*
—	30*	20*
20* 35*	125* 140*	40*

* Dotyczy rodzaju trakcji, na którą kandydat jest szkolony.

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny* — umiejętność:

- wykonywania czynności przygotowania i zdania pojazdu trakcyjnego do i po pracy,
- obsługi pojazdów trakcyjnych podczas jazdy,
- wykonywania wstępnych oględzin technicznych pociągu i obsługi hamulców kolejowych,
- lokalizowania i wykrywania usterek w obwodach i urządzeniach pojazdów trakcyjnych,
- obsługi aktywnych systemów zabezpieczeń oraz urządzeń radiołączności,
- prowadzenia dokumentacji eksploatacyjnej i naprawczej.

2. *Egzamin teoretyczny*:

- część pisemna — opracowanie tematu z zakresu konstrukcji i obsługi pojazdu trakcyjnego oraz hamulców kolejowych,
- część ustna — znajomość:
 - konstrukcji i obsługi pojazdów trakcyjnych,
 - przygotowania i zdania pojazdu trakcyjnego do i po pracy,
 - działania i obsługi typów hamulców stosowanych na kolejach,
 - poszczególnych obwodów i urządzeń pojazdów trakcyjnych,
 - sposobów lokalizowania i usuwania przyczyn wadliwej pracy pojazdu trakcyjnego lub podzespołów,
 - obsługi aktywnych systemów zabezpieczeń urządzeń radiołączności,
 - urządzeń zabezpieczenia ruchu pociągów w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności maszynisty pojazdu trakcyjnego,
 - sygnalizacji i organizacji ruchu kolejowego,
 - zagadnień związanych z przewozem kolejną towarów niebezpiecznych,
 - zasad postępowania w razie wypadku kolejowego oraz wydarzeń z ludźmi,
 - przepisów i instrukcji oraz prowadzenia podstawowej dokumentacji eksploatacyjnej i naprawczej,
 - bezpiecznych metod pracy przy urządzeniach elektrycznych.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

V. Zdanie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko maszynisty pojazdu trakcyjnego uprawnia do wykonywania czynności na stanowisku pomocnika maszynisty pojazdu trakcyjnego. Zdanie egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko maszynisty spalinowego pojazdu trakcyjnego uprawnia do wykonywania czynności na stanowisku kierowcy lokomotywy spalinowej do 300 KM.

Wariant D (Dla maszynisty pociągu pasażerskiego Warszawskiej Kolei Dojazdowej (WKD))

1. Wykształcenie:

- 1) średnie i tytuł zawodowy technika albo
- 2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe technika w specjalnościach elektrycznej lub mechanicznej.

2. Zawodowy staż pracy — 1 rok przy naprawie i utrzymaniu taboru WKD oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego — szkolenie praktyczne:

1) praca przy naprawie i utrzymaniu taboru WKD:

a) układu mechanicznego	10 dni
b) układu elektrycznego	20 dni
c) układu pneumatycznego i hamulca	20 dni

2) praca przy czynnościach maszynisty pociągu WKD

90 dni,

w charakterze pracownika szkolonego (pod nadzorem), w tym 200 godzin prowadzenia pociągu

Ogółem: 140 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny* — umiejętność:

- 1) wykonywania czynności przygotowania do pracy i zdania po pracy pociągu WKD,
- 2) prowadzenia pociągu po linii WKD,
- 3) wstępnych oględzin technicznych pociągu i obsługi hamulca,
- 4) lokalizowania i wykrywania usterek w poszczególnych obwodach i urządzeniach taboru WKD,
- 5) obsługi aktywnych systemów zabezpieczeń i urządzeń radiołączności,
- 6) prowadzenia dokumentacji eksploatacyjnej i naprawczej.

2. *Egzamin teoretyczny*;

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu konstrukcji i obsługi taboru WKD,
- 2) część ustna — znajomość:
 - a) konstrukcji taboru WKD,
 - b) przygotowania do pracy i zdania po pracy pociągu WKD,
 - c) działania i obsługi hamulców stosowanych w taborze WKD,
 - d) obwodów i urządzeń taboru WKD,
 - e) sposobu lokalizowania i usuwania przyczyn wadliwej pracy taboru WKD,
 - f) obsługi aktywnych systemów zabezpieczeń i urządzeń radiołączności,
 - g) wymaganych na stanowisku maszynisty WKD instrukcji oraz regulaminów wewnętrznych,
 - h) sygnalizacji i organizacji ruchu na linii WKD.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

15. Kierowca lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM**I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:****1. Wykształcenie:**

- 1) średnie oraz tytuł zawodowy technika albo
- 2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe technika lub
- 3) zasadnicze zawodowe oraz tytuł zawodowy robotnika wykwalifikowanego albo
- 4) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe na poziomie zasadniczym w specjalności mechanicznej.

2. Zawodowy staż pracy — 1 rok przy wykształceniu średnim lub 2 lata przy zasadniczym zawodowym oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:**1. Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne w jednostce organizacyjnej zatrudniającej pracownika:**

1) przy naprawie i utrzymaniu spalinowych pojazdów trakcyjnych	30 dni
2) przy czynnościach kierowcy lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM o charakterze pracownika szkolonego (pod nadzorem)	15 dni

Łącznie: 45 dni

2. Szkolenie teoretyczne — według programu pracodawcy.

3. <i>Zajęcia próbne</i> — wykonywanie czynności kierowcy lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM pod nadzorem	30 dni

Ogółem: 75 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:**1. Egzamin praktyczny — umiejętność:**

- 1) wykonywania próbnej jazdy oraz obsługi urządzeń i hamulców lokomotywy,
- 2) wykonywania czynności przygotowania lokomotywy do pracy i zdania lokomotywy po pracy,
- 3) lokalizowania, wykrywania i usuwania typowych usterek podczas pracy lokomotywy,
- 4) obsługi hamulców kolejowych podczas przeprowadzania prób hamulca pociągu.

2. Egzamin teoretyczny:

- 1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu konstrukcji i obsługi lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM,
- 2) część ustna — znajomość:
 - a) konstrukcji i obsługi lokomotywy o mocy do 300 KM,
 - b) lokalizacji i sposobów usuwania wadliwej pracy lokomotywy,
 - c) budowy i obsługi hamulców stosowanych na kolejach,
 - d) sygnalizacji i organizacji ruchu kolejowego,
 - e) zagadnień związanych z przewozem towarów niebezpiecznych.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

16. Kierowca drezyny i wózka motorowego**I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:***Wariant A***1. Wykształcenie:**

- 1) średnie oraz tytuł zawodowy technika albo
- 2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe technika w specjalnościach mechanicznej, elektrotechnicznej lub elektrycznej.

2. Zawodowy staż pracy — 3 miesiące na stanowiskach rzemieślniczych przy naprawie i utrzymaniu pojazdów pomocniczych z napędem motorowym oraz odbycie przygotowania zawodowego.*Wariant B***1. Wykształcenie:**

- 1) zasadnicze zawodowe oraz tytuł zawodowy robotnika wykwalifikowanego albo
- 2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe na poziomie zasadniczym w specjalnościach mechanicznej, elektrotechnicznej lub elektrycznej.

2. Zawodowy staż pracy — 6 miesięcy na stanowiskach rzemieślniczych przy naprawie i utrzymaniu pojazdów pomocniczych z napędem motorowym oraz odbycie przygotowania zawodowego.**II. Program przygotowania zawodowego:****1. Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne:**

1) przy czynnościach pomocnika kierowcy drezyny i wózka motorowego	60 dni
2) przy obsłudze żurawi z napędem hydraulicznym o udźwigu do 8 ton	3 dni
Łącznie:	63 dni

2. Szkolenie teoretyczne — według programu pracodawcy.

3. Zajęcia próbne — wykonywanie czynności kierowcy drezyny i wózka motorowego pod nadzorem	12 dni
Ogółem:	75 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:**1. Egzamin praktyczny:**

- 1) wykonanie próbnej jazdy na wybranym odcinku linii kolejowej,
- 2) wykrycie i usunięcie usterki w działaniu urządzeń drezyny lub wózka motorowego,
- 3) osłonięcie sygnałami przeszkody na torze szlakowym,
- 4) obsługa żurawia hydraulicznego zamontowanego na wózku motorowym,
- 5) osłonięcie sygnałami wózka motorowego (drezyny) w razie nieprzewidzianego postoju na szlaku.

2. Egzamin teoretyczny:**1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu:**

- a) budowy, eksploatacji i utrzymania wózków motorowych z napędem spalinowym,
- b) techniki ruchu kolejowego,
- c) budowy i obsługi żurawi hydraulicznych o udźwigu do 8 ton,

2) część ustna — znajomość:

- a) budowy, działania, obsługi i utrzymania wózków motorowych z napędem spalinowym,
- b) budowy i działania silnika spalinowego,
- c) zasad gospodarki paliwem i smarami,
- d) sposobów wykrywania i usuwania nieprawidłowości w działaniu urządzeń drezyny i wózka motorowego,

- e) podstaw budowy toru kolejowego i nawierzchni kolejowej,
- f) sygnalizacji kolejowej,
- g) techniki i organizacji ruchu kolejowego,
- h) polskiej sieci kolejowej,
- i) służbowego rozkładu jazdy pociągów,
- j) zasad bezpiecznej eksploatacji drezyn i wózków motorowych,
- k) zasad postępowania w razie wypadków lub uszkodzeń zagrażających bezpieczeństwu ruchu,
- l) sposobów udzielania pierwszej pomocy w razie wypadków z ludźmi lub nagłych zachorowań,
- m) ochrony przeciwpożarowej oraz posługiwania się sprzętem przeciwpożarowym,
- n) podstawowych zagadnień z zakresu dozoru technicznego,
- o) dokumentacji eksploatacyjnej oraz warunków dopuszczenia pojazdów kolejowych do eksploatacji.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

V. Uwagi:

1. Egzamin na kierowcę drezyny i wózka motorowego powinni złożyć także kierujący pojazdami drogowo-kolejowymi. Pracownicy ci powinni wcześniej ukończyć kurs dla kierowcy (operatora) pojazdu drogowego (maszyny budowlanej) i posiadać prawo jazdy (uprawnienia do obsługi) odpowiedniej kategorii.
2. Pracowników, o których mowa w pkt 1, przed poddaniem egzaminowi należy przeszkolić:
 - 1) teoretycznie według pkt II.2,
 - 2) praktycznie — przy czynnościach pomocnika kierowcy drezyny i wózka motorowego w wymiarze 200 przejechanych kilometrów.

17. Maszynista wieloczynnościowych i ciężkich maszyn do kolejowych robót budowlanych i kolejowej sieci trakcyjnej

Egzamin może być przeprowadzony w jednej lub kilku z niżej wymienionych specjalności:

- 1) maszynista oczyszczarki tłucznia w torze,
- 2) maszynista profilarki tłucznia,
- 3) maszynista stabilizatora dynamicznego,
- 4) maszynista automatycznej podbijarki toru i podbijarki rozjazdów,
- 5) maszynista koparki rowów,
- 6) maszynista profilarki (ścianarki) ław torowiska,
- 7) maszynista żurawia kolejowego,
- 8) maszynista zgarniarki tłucznia,
- 9) maszynista dźwigu UK,
- 10) maszynista wielowrzecionowej zakrętarki śrub stopowych,
- 11) maszynista pociągu do wymiany nawierzchni kolejowej,
- 12) maszynista pociągu do naprawy podtorza,
- 13) maszynista wymieniarki podkładów,
- 14) maszynista odśnieżarki torów,
- 15) maszynista zgrzewarki szyn w torze,
- 16) maszynista pojazdu do inspekcji mostów,
- 17) maszynista drezyny pomiarowej,
- 18) maszynista pojazdów kolejowych do wykonywania prac przy urządzeniach kolejowej sieci trakcyjnej.

I. Kwalifikacje wymagane od kandydatów do egzaminu:

Wariant A

1. Wykształcenie:

- 1) średnie oraz tytuł zawodowy technika albo
- 2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe technika w specjalnościach mechanicznej, elektrotechnicznej lub elektrycznej.

2. Zawodowy staż pracy — 1 rok, w tym 6 miesięcy przy utrzymaniu i naprawie maszyn do robót nawierzchniowych i budowlanych oraz odbycie przygotowania zawodowego.

Wariant B

1. Wykształcenie:

- 1) zasadnicze zawodowe oraz tytuł robotnika wykwalifikowanego albo
- 2) dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe na poziomie zasadniczym w specjalnościach mechanicznej, elektrotechnicznej lub elektrycznej.

2. Zawodowy staż pracy — 2 lata na stanowiskach rzemieślniczych przy utrzymaniu i naprawie maszyn do robót nawierzchniowych i budowlanych oraz odbycie przygotowania zawodowego.

II. Program przygotowania zawodowego:

1. *Staż stanowiskowy i szkolenie praktyczne* — według programu pracodawcy.

2. *Szkolenie teoretyczne* — według programu pracodawcy.

3. *Zajęcia próbne* — wykonywanie czynności maszynisty maszyny do robót nawierzchniowych i budowlanych pod nadzorem 20 dni

III. Zakres egzaminu kwalifikacyjnego:

1. *Egzamin praktyczny:*

- 1) przygotowanie do pracy określonej maszyny,
- 2) odbycie próbnej pracy w charakterze maszynisty,
- 3) wykrycie i usunięcie usterki stwierdzonej w czasie pracy maszyny, awaryjne „złożenie” maszyny,
- 4) ostonięcie sygnałami maszyny w czasie nieprzewidzianego postoju maszyny na szlaku,
- 5) wykonanie czynności obsługowych po zakończeniu pracy maszyny.

2. *Egzamin teoretyczny:*

1) część pisemna — opracowanie tematu z zakresu:

- a) budowy, działania, obsługi i utrzymania maszyny,
- b) organizacji, techniki i metod wykonywania robót określoną maszyną,

2) część ustna — znajomość:

- a) przeznaczenia, budowy, działania i zasad obsługi określonej maszyny,
- b) systemów remontów planowo-zapobiegawczych określonej maszyny,
- c) zasad i zakresu obsługi oraz konserwacji urządzeń elektrycznych określonej maszyny,
- d) techniki ruchu kolejowego oraz zasad organizacji manewrów kolejowych,
- e) sygnalizacji kolejowej,
- f) udzielania pierwszej pomocy w razie wypadków z ludźmi i nagłych zachorowań,
- g) zasad ewidencji czasu pracy i obiegu dokumentacji,
- h) dokumentacji eksploatacyjnej oraz warunków dopuszczania pojazdów kolejowych do eksploatacji.

IV. Szkolenie i egzamin z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy — według odrębnego programu opracowanego przez pracodawcę zgodnie z przepisami ustawy — Kodeks pracy.

V. Uwagi.

1. Maszyniści wieloczynnościowych i ciężkich maszyn do kolejowych robót budowlanych i kolejowej sieci trakcyjnej kierujący pojazdem kolejowym po uprzednim przeszkoleniu teoretycznym powinni złożyć dodatkowo egzamin:
 - 1) praktyczny:
 - wykonanie próbnej jazdy maszyną na wybranym odcinku linii kolejowej dla sprawdzenia umiejętności jazdy oraz znajomości sygnalizacji kolejowej i techniki ruchu kolejowego,
 - 2) teoretyczny:
 - a) część pisemna:
 - opracowanie tematu z zakresu znajomości techniki ruchu kolejowego,
 - b) część ustna — znajomość:
 - polskiej sieci kolejowej,
 - wewnętrznego rozkładu jazdy pociągów.
2. Maszyniści obsługujący maszyny pozostające pod nadzorem dozoru technicznego powinni uzyskać uprawnienia do obsługi tych maszyn.
3. Maszyniści obsługujący maszyny energetyczne powinni zdać egzamin ze znajomości zasad eksploatacji urządzeń i instalacji elektroenergetycznych.

WZÓR PRAWA KIEROWANIA POJAZDEM KOLEJOWYM

	<p>..... (pracodawca)</p> <p>PRAWO KIEROWANIA POJAZDEM KOLEJOWYM</p>
--	---

okładka: po złożeniu format A7, tło jasnoniebieskie, litery czarne

<p>..... (pracodawca)</p> <p>PRAWO KIEROWANIA POJAZDEM KOLEJOWYM</p> <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 100px; display: inline-block; margin-right: 10px;"></div> <p>Seria</p> <p>Nr</p> <p>..... (własnoręczny podpis posiadacza)</p> <p>mp. okrągłej</p> <p>Pan (nazwisko)</p> <p>Imię (imiona)</p> <p>ur. (data urodzenia)</p>	<p>Na podstawie egzaminu kwalifikacyjnego złożonego w dniu r.</p> <p>na (wymienić nazwę stanowiska)</p> <p>.....</p> <p>(świadectwo nr z dnia r.)</p> <p>oraz zaliczonej jazdy próbnej</p> <p>w dniu r.</p> <p>uzyskał prawo samodzielnego kierowania</p> <p>..... (wymienić rodzaj pojazdu szynowego)</p> <p>.....</p> <p>mp. okrągłej</p> <p>....., dnia r.</p> <p>..... (stempel i podpis wydającego)</p> <p>Symbol druku ścisłego zarachowania</p>
---	--

po złożeniu format A7, tło białe, litery czarne